

**Wymagania edukacyjne na poszczególne stopnie szkolne przedmiotu „Historia” poziom podstawowy
dla klas 1 Liceum Ogólnokształcącego im. Generała Józefa Bema w Ostrołęce**

Klasa 1 – oceny śródroczne

Wymagania na poszczególne oceny				
Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Ocena dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Ocena bardzo dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dobłą, oraz:	Ocena celująca Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Rozdział I. Pierwsze cywilizacje				
<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: prehistoria, politeizm, faraon, hieroglif, mumifikacja – wskazuje na mapie: rejon pojawienia się <i>Homo sapiens</i>, rejony wielkich rzek (Tygrys, Eufrat), Egipt i Nil, rejon Izraela (z Jerozolimą) i Fenicji – wyjaśnia rolę wielkich rzek dla rozwoju gospodarki – rozpoznaje: pismo klinowe, pismo hieroglificzne – wyjaśnia rolę Nilu dla gospodarki egipskiej – opisuje warunki naturalne Egiptu – rozpoznaje piramidy egipskie – wymienia główne osiągnięcia starożytnych Fenicjan 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia na mapie przebieg migracji <i>Homo sapiens</i> – wskazuje na mapie obszar: na którym powstała cywilizacja Sumerów, Babilonu i Asyrii – wymienia najważniejsze wynalazki cywilizacji sumeryjskiej – wyjaśnia cechy ustrojowe sumeryjskich miast-państw – rozpoznaje dzieła sztuki mezopotamskiej – wyjaśnia okoliczności powstania pisma i znaczenie jego wynalezienia – charakteryzuje społeczeństwo starożytnego Egiptu – wyjaśnia okoliczności powstania piramid – rozpoznaje dzieła sztuki egipskiej – opisuje główne cechy ustroju politycznego starożytnego Egiptu – wymienia główne cechy religii egipskiej – wyjaśnia główne założenia religii żydowskiej – rozpoznaje pismo fenickie 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia w porządku chronologicznym i opisuje etapy ewolucji człowieka – wyjaśnia pojęcie <i>Żyzny Półksiężyc</i> i wskazuje ten obszar na mapie – wyjaśnia znaczenie przejścia na osiadły tryb życia – wyjaśnia rolę wielkich przywódców: Hammurabiego, Sargona Wielkiego, Abrahama, Mojżesza, Salomona – wyjaśnia znaczenie kodyfikacji prawa – wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacji Mezopotamii – za pomocą mapy: opisuje zmiany granic Egiptu, przedstawia zmiany granic Izraela – opisuje główne cechy ustroju społecznego starożytnego Egiptu – wymienia i opisuje najważniejsze osiągnięcia cywilizacji egipskiej – wymienia głównych bogów egipskich i opisuje mitologię egipską – wskazuje współczesne dziedzictwo kultury starożytnego Egiptu – wyjaśnia znaczenie powstania alfabetu – opisuje główne etapy losów narodu żydowskiego – wyjaśnia rolę religii żydowskiej dla dziejów ludzkości 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia ideę ewolucji Karola Darwina – za pomocą mapy opisuje zmiany granic starożytnych imperiów – opisuje ustrój polityczny i struktury społeczne starożytnych cywilizacji – wyjaśnia cechy religii mezopotamskiej – opisuje w porządku chronologicznym: najważniejsze etapy dziejów Mezopotamii, główne etapy dziejów starożytnego Egiptu – wyjaśnia rolę wielkich przywódców: Nabuchodonozora II, Assurbanipala, Ramzesa II, Echnatona – w szerokim aspekcie przedstawia rolę czynników geograficznych dla dziejów starożytnego Egiptu – wyjaśnia okoliczności odczytania hieroglifów egipskich 	<ul style="list-style-type: none"> – w szerokim aspekcie przedstawia i wyjaśnia dokonania naukowe Karola Darwina – w szerokim aspekcie wyjaśnia przyczyny powstania pierwszych państw w rejonie Mezopotamii – porównuje osiągnięcia cywilizacyjne ludów Mezopotamii – wskazuje współczesne dziedzictwo kultur Bliskiego Wschodu – w szerokim aspekcie przedstawia okoliczności powstania i funkcjonowania państwa egipskiego – porównuje osiągnięcia cywilizacyjne ludów Mezopotamii i Egiptu – w szerokim aspekcie ukazuje losy narodu żydowskiego w starożytności
Rozdział II. Dzieje starożytnej Grecji				
<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: polis, Hellada, demokracja, obywatel, tyran, oligarchia, wychowanie spartańskie, hoplita, falanga, triera, wojna peloponeska, epoka hellenistyczna, filozofia, dramat, igrzyska olimpijskie 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: wielka kolonizacja grecka, kolonia, metropolia, oligarchia, ostracyzm, spartiaci, periojkwowie, heloci, kultura helleńska, kultura hellenistyczna, gimnazjon 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: Eklezja (Zgromadzenie ludowe), Rada Pięciuset, Heliaja (sąd ludowy), strateg, Wielka Rhetra, efor, apella, geruzja, zgromadzenie ludowe, satrapa, hoplon, hegemon, 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia dokonania: Talesa z Miletu, Parmenidesa, Pitagorasa, Epikur, Zenona z Kition, Hezjoda, Tyrtajosa, Alkajosa, Safony, Ajschylosa, Sofoklesa, Eurypidesa, Arystofanesa, Fidiasza 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje współczesne dziedzictwo cywilizacji starożytnej Grecji – wskazuje współczesne dziedzictwo cywilizacji ateńskiej – w szerokim aspekcie opisuje i ocenia działalność Peryklesa

<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia rolę Homera, Sokratesa, Platona , Arystotelesa - wskazuje na mapie: teren Grecji, najważniejsze regiony starożytnej Grecji, Ateny, Spartę, Persję, Macedonię - opisuje warunki naturalne Grecji - wymienia główne cechy systemu <i>polis</i> - wymienia główne cechy religii greckiej - wymienia główne organy władzy w demokratycznych Atenach - opisuje strukturę społeczną Aten - wymienia główne organy władzy w Sparcie - wymienia etapy życia spartiaty - rozpoznaje i opisuje hoplitę greckiego - lokalizuje w czasie panowanie Aleksandra Macedońskiego - wymienia główne osiągnięcia Aleksandra Macedońskiego - wymienia najważniejsze osiągnięcia kulturowe Greków 	<ul style="list-style-type: none"> - prawidłowo umiejscawia w czasie: życie Peryklesa, wojny perskie - lokalizuje w czasie i przestrzeni: główne bitwy wojen persko-greckich (Maraton, Termopile, Salamina), główne bitwy z czasów Aleksandra Wielkiego (nad rzeką Granikos, pod Issos, pod Gaugamelą) i opisuje wynik tych starć - wyjaśnia wpływ ukształtowania naturalnego Grecji dla dziejów Hellady - wskazuje na mapie rejony kolonizacji greckiej - omawia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej - rozpoznaje plan antycznych Aten - wyjaśnia główne cechy ustrojowe demokratycznych Aten - wyjaśnia główne cechy ustrojowe Sparty - opisuje strukturę społeczną Sparty - omawia znaczenie bitwy pod Cheroinea - rozpoznaje najważniejsze dzieła kultury starożytnej Grecji 	<ul style="list-style-type: none"> kontrybucja, diadochowie, stoicyzm, epikureizm, skene, proskenion, orchestra, gimnazjon, pakration, - opisuje w porządku chronologicznym: główne etapy przemian ustrojowych w Atenach, przebieg wojen grecko-perskich, przebieg podbojów Filipa II i Aleksandra Macedońskiego - za pomocą mapy przedstawia: ekspansję perską, ekspansję Aleksandra Macedońskiego - opisuje struktury społeczne <i>polis</i> - wymienia głównych bogów i opisuje cechy mitologii greckiej - wyjaśnia rolę religii i sportu jako czynników integrujących Hellenów - opisuje skład i zasady funkcjonowania głównych organów władzy w Sparcie - opisuje i wyjaśnia znaczenie wychowania spartańskiego - wyjaśnia genezę wojen perskich - wymienia skutki wojen grecko-perskich - wyjaśnia rolę Filipa II dla dziejów Macedonii - wymienia skutki podbojów Aleksandra Wielkiego - opisuje główne porządki architektoniczne w starożytnej Grecji - wymienia główne świątynie starożytnych Aten - opisuje i wyjaśnia rolę igrzysk olimpijskich w życiu starożytnych Greków 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia rolę wielkich przywódców: Drakona, Solona, Pizystrata, Klejstenesa, Peryklesa - wyjaśnia rolę: Likurga, Demostenesa - wyjaśnia znaczenie wielkich wodzów: Miltiadesa i Leonidasa - w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie <i>polis</i> dla dziejów cywilizacji europejskiej - opisuje proces i wyjaśnia znaczenie kolonizacji greckiej - opisuje skład i zasady funkcjonowania głównych organów demokracji ateńskiej w czasach Peryklesa - w szerokim aspekcie przedstawia i ocenia demokrację ateńską - opisuje w porządku chronologicznym dzieje starożytnej Sparty - w szerokim aspekcie przedstawia i ocenia ustrój polityczny i społeczny Sparty - wyjaśnia przyczyny sukcesu Greków - wyjaśnia okoliczności i znaczenie powstania Związku Morskiego - wymienia przyczyny i skutki wojny peloponeskiej - wyjaśnia przyczyny sukcesów armii macedońskiej - opisuje główne cechy dramatu greckiego (tragedii, komedii) - wyjaśnia rolę władców hellenistycznych dla rozwoju kultury - wskazuje współczesne dziedzictwo kultury starożytnej Grecji 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje i ocenia ustroje Aten i Sparty - w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie wojen grecko-perskich dla losów Europy - w szerokim aspekcie politycznym, gospodarczo-społecznym i kulturowym przedstawia i ocenia działalność Aleksandra Macedońskiego - wyjaśnia ponadczasowe znaczenie podbojów Aleksandra Macedońskiego - opisuje główne cechy filozofii przyrody, epikureizmu i stoicyzmu
---	---	---	--	--

Rozdział III. Dzieje starożytnego Rzymu

<ul style="list-style-type: none"> - prawidłowo stosuje pojęcia: monarchia, republika, legion, imperium, sprzymierzeńcy, kolonie rzymskie, prowincja, cesarstwo, niewolnictwo, gladiator, Imperium Rzymskie, romanizacja, prawo rzymskie, amfiteatr, akwedukt, Koloseum, bazylika, droga rzymska, chrześcijaństwo, mesjasz, apostołowie, męczennicy, barbarzyńcy, Wielka Wędrówka Ludów, dominat - wskazuje na mapie: Italię, Rzym, 	<ul style="list-style-type: none"> - prawidłowo stosuje pojęcia: konsul, dyktator, obywatel, patrycjusze, plebejusze - wyjaśnia główne cechy ustrojowe republikańskiego Rzymu - opisuje strukturę społeczną Rzymu - opisuje strukturę legionu rzymskiego - wymienia i lokalizuje w czasie i przestrzeni główne bitwy wojen punickiej (Kanny, Zama) - wymienia polityczne i społeczne przyczyny kryzysu republiki rzymskiej 	<ul style="list-style-type: none"> - prawidłowo stosuje pojęcia: zgromadzenia ludowe, senat, trybun ludowy, pretor, cenzor, edyl, I triumwirat, II triumwirat, pryncypat, limes, szlak bursztynowy, wyzwoleniec, tetrarchia, Hunowie, uzurpacja - przedstawia działalność: Polibiusza, Tacyta, Cycerona, Owidiusza, Wergiliusza, Horacego, Plauta, Terencjusza i Mecenasa, św. Piotra i Pawła 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia rolę wielkich przywódców: Pyrrusa, Hannibala, Scypiona Afrykańskiego, braci Grakchów, Gajusza Mariusza, Lucjusza Konreliusza Sulli, Marka Krassusa, Gnejusza Pompejusza, Marka Antoniusza oraz Kleopatry VII - opisuje w porządku chronologicznym: przemiany ustrojowe w starożytnym Rzymie, przebieg podbojów rzymskich - za pomocą mapy: opisuje proces 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia w szerokim aspekcie przemiany ustrojowe w starożytnym Rzymie - porównuje i ocenia ustrój republikańskiego Rzymu z innymi ustrojami antyku - w szerokim aspekcie wyjaśnia skutki podbojów rzymskich dla Rzymu i całego basenu śródziemnomorskiego - w szerokim aspekcie przedstawia i ocenia działalność Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta
---	--	---	--	---

<p>Imperium Rzymskie</p> <ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie: powstanie Rzymu, narodziny chrześcijaństwa, rozpad Imperium Rzymskiego, upadek cesarstwa zachodniorzymskiego – omawia cechy religii starożytnych Rzymian – rozpoznaje i opisuje rzymskiego legionistę – lokalizuje w czasie i wymienia główne osiągnięcia Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta – wyjaśnia, w czym objawiał się kult cesarzy rzymskich – rozpoznaje główne dzieła kultury starożytnego Rzymu – rozpoznaje symbole chrześcijańskie – wymienia główne cechy chrześcijaństwa – wymienia przyczyny upadku Imperium Rzymskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia podstawowe różnice między republiką a pryncypatem – podaje przykłady romanizacji – wyjaśni społeczną i gospodarczą rolę niewolnictwa w Imperium Rzymskim – rozpoznaje główne osiągnięcia cywilizacji rzymskiej – wymienia cechy prawa rzymskiego – wymienia cechy architektury rzymskiej – wyjaśnia znaczenie symboli chrześcijaństwa – opisuje, jak chrześcijaństwo stało się religią dominującą w cesarstwie rzymskim – wymienia przyczyny najazdów Germanów na Imperium Rzymskie – przedstawia znaczenie Teodozjusza Wielkiego 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia znaczenie postaci: Dioklecjana, Konstantyna Wielkiego, Romulusa Augustulusa i Odoakera – podaje daty: zakończenia podboju Italii, bitwy pod Kannami, bitwy pod Zamą, zniszczenia Kartaginy, bitwy pod Adrianopolem, splądrowania Rzymu, bitwy na Polach Katalaunijskich – za pomocą mapy przedstawia: ekspansję rzymską, proces rozszerzania Imperium Rzymskiego w okresie cesarstwa – opisuje w porządku chronologicznym: etapy przemian ustrojowych w Rzymie, ewolucję pozycji chrześcijaństwa w Imperium Rzymskim, opisuje proces upadku imperium zachodniorzymskiego – przedstawia legendę o powstaniu Rzymu – wymienia najważniejszych bogów i wyjaśnia założenia ich mitologii – wyjaśnia genezę wojen punickich – wymienia skutki podbojów rzymskich – omawia wyposażenie rzymskiego legionisty po reformie w I w. p.n.e. – opisuje powstanie Spartakusa – wymienia i lokalizuje w czasie główne bitwy okresu wojny domowej w Rzymie (Farsalos, Akcjum) – opisuje przemiany społeczne w okresie wczesnego cesarstwa – wyjaśnia, w jaki sposób Rzymianie zabezpieczali granicę swojego imperium – omawia znaczenie Prawa XII tablic dla państwa rzymskiego – wyjaśnia zjawisko hellenizacji kultury rzymskiej – wyjaśnia genezę powstania chrześcijaństwa – omawia znaczenie edyktu mediolańskiego dla rozwoju chrześcijaństwa – wyjaśnia zewnętrzne i wewnętrzne przyczyny kryzysu Imperium Rzymskiego 	<p>rozszerzania się chrześcijaństwa, opisuje etapy upadku imperium zachodniorzymskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje skład i zasady funkcjonowania głównych organów władzy w republikańskim Rzymie – wyjaśnia przyczyny sukcesów Rzymian – w szerokim aspekcie wyjaśnia przyczyny i skutki przemian ustrojowych w Rzymie – wyjaśnia przyczyny zahamowania ekspansji rzymskiej – opisuje przemiany religii rzymskiej w okresie wczesnego cesarstwa – w szerokim zakresie wskazuje przyczyny i skutki procesu romanizacji – wyjaśnia ponadczasowe znaczenie prawa rzymskiego – wyjaśnia znaczenie kultury rzymskiej dla dziejów Imperium Rzymskiego – wyjaśnia przyczyny sukcesu chrześcijaństwa – opisuje, jak chrześcijaństwo wpłynęło na obyczajowość i kulturę starożytnych Rzymian – wyjaśnia główne założenia ustrojowe dominatu 	<ul style="list-style-type: none"> – w szerokim zakresie wyjaśnia przyczyny trwałości Imperium Rzymskiego – wskazuje dziedzictwo kultury rzymskiej – w szerokim zakresie wyjaśnia znaczenie powstania chrześcijaństwa dla dziejów – w szerokim aspekcie politycznym, społeczno-gospodarczym i kulturowym wyjaśnia przyczyny kryzysu i upadku Imperium Rzymskiego
---	---	--	--	--

		– porównuje formy ustrojowe w starożytnym Rzymie		
--	--	--	--	--

Klasa 1 – oceny roczne

Wymagania na poszczególne oceny				
Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Ocena dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Ocena bardzo dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Ocena celująca Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Rozdział IV. Początki średniowiecza				
<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: Bizancjum, ikona, Arabowie, islam, muzułmanie, Allah, Koran, meczet, Germanie, Frankowie, chrystianizacja, cesarz, renesans karoliński, minuskuła karolińska, I Rzesza, Węgrzy, system lenny, wasal, senior, herb, stan społeczny, Słowianie, Awarowie – wyjaśnia, kim był: Mahomet, Chlodwig – lokuje w czasie i przestrzeni: powstanie islamu, powstanie państwa Franków, imperium Karola Wielkiego, traktat w Verdun, imperium Ottonów – za pomocą mapy wskazuje: państwa germańskie, tereny Słowian wschodnich, zachodnich i południowych – rozpoznaje plan Konstantynopola – wymienia cechy sztuki bizantyjskiej – wymienia główne założenia religii islamskiej – wymienia główne osiągnięcia Karola Wielkiego – wymienia osiągnięcia kulturowe w czasach Karola Wielkiego – opisuje elementy drabiny feudalnej 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: marchia, hrabstwo, 7 sztuk wyzwolonych, uniwersalizm cesarski – lokuje w czasie i przestrzeni: imperium Justyniana Wielkiego, powstania Państwa Kościelnego – wymienia najważniejsze dokonania Justyniana Wielkiego – rozpoznaje główne dzieła kultury cesarstwa bizantyjskiego – wymienia etapy rozwoju religii islamskiej – rozpoznaje główne cechy kultury islamskiej – opisuje cechy ustrojowe państw germańskich – przedstawia okoliczności przejęcia władzy przez Karolingów – opisuje cechy ustrojowe państwa Franków w czasach Karolingów – za pomocą mapy opisuje proces rozpadu imperium Karolingów – opisuje poszczególne stany w społeczeństwie średniowiecznym – charakteryzuje życie codzienne rycerzy – prawidłowo wskazuje na mapie tereny pierwszych państw słowiańskich – opisuje cechy kultury i wierzeń słowiańskich 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: ikonoklazm, džihad, sunnici, szyici, hidżra, kalif, mihrab, immam, minaret, charadż, arabeska, Longobardowie, Merowingowie, Karolingowie, majordom, uniwersalizm karoliński, margrabia, feudalizm, komendacje, etos rycerski, trubadur, Przemyślidzi, Rurykowicze, głągolica – wyjaśnia rolę: Wulfili, Karola Młota i Pepina Krótkiego, Samona, Cyryla, Metodego, Świętopelka, Ruryka, Włodzimierza Wielkiego – wyjaśnia, kim byli: Karloman, Alkuin, Leon III, Ludwik Pobożny, Lotar, Karol Łysy i Ludwik Niemiecki – wyjaśnia rolę Karola Wielkiego dla dziejów państwa Franków – wyjaśnia rolę Ottona I i Ottona III dla dziejów Europy – opisuje ustrój polityczny Bizancjum – wyjaśnia znaczenie panowania Justyniana Wielkiego – wyjaśnia genezę powstania islamu – za pomocą mapy opisuje proces rozszerzania się islamu – przedstawia działalność Mahometa – wymienia osiągnięcia cywilizacyjne Arabów – wymienia największe państwa barbarzyńskie utworzone na dawnych obszarze cesarstwa rzymskiego – wyjaśnia znaczenie traktatu w Verdun – opisuje cechy ustrojowe I Rzeszy 	<ul style="list-style-type: none"> – za pomocą mapy przedstawia: ekspansję Bizancjum za czasów Justyniana Wielkiego, proces powstania i rozwoju państwa Franków, rozwój państwa Karola Wielkiego, rozwój I Rzeszy, proces powstawania pierwszych państw słowiańskich – opisuje w porządku chronologicznym: dzieje imperium bizantyjskiego, rozwój imperium arabskiego, etapy rozwojowe państwa Franków, etapy rozwojowe państwa Franków w czasach Karolingów – wyjaśnia przyczyny sukcesu islamu – lokalizuje w czasie bitwę pod Poitiers i omawia jej znaczenie – omawia przebieg i skutki najazdów węgierskich na państwa Franków – opisuje główne zasady społeczeństwa stanowego – omawia przykłady średniowiecznego wzoru rycerza – wyjaśnia problem rozwoju chrześcijaństwa dla dziejów Słowian 	<ul style="list-style-type: none"> – w szerokim aspekcie politycznym, społeczno-gospodarczym i kulturowym przedstawia znaczenie Bizancjum dla dziejów Europy – w szerokim zakresie wyjaśnia znaczenie powstania islamu dla dziejów – wyjaśnia znaczenie Arabów dla dziejów cywilizacji ludzkiej – w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie powstania państwa Franków – w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie panowania Karola Wielkiego dla dziejów Europy – w szerokim zakresie wyjaśnia znaczenie imperium Ottonów dla Europy – porównuje idee uniwersalne Karolingów i Ottonów – w szerokim zakresie wyjaśnia cechy społeczeństwa feudalnego – w szerokim aspekcie wyjaśnia okoliczności powstania pierwszych państw słowiańskich

		<ul style="list-style-type: none"> – omawia okoliczności odrodzenia cesarstwa pod rządami Ottona I – wymienia cechy kultury rycerskiej – omawia funkcje zamków i służące im elementy architektoniczne – przedstawia drogę chłopca do godności rycerza – lokalizuje w czasie i przestrzeni Państwo Samona i Państwo Wielkomorawskie 		
Rozdział V. Polska za pierwszych Piastów				
<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: ród, plemię, Piastowie, drużyna, gród, król, koronacja, relikwia, święty, powstanie ludowe, rozbięcie dzielnicowe, testament Krzywoustego – wyjaśnia znaczenie postaci św. Wojciecha, Bolesława Chrobrego i Ottona III – lokalizuje w czasie: chrzest Polski, zjazd gnieźnieński, koronację Bolesława Chrobrego, panowanie Mieszka II, panowanie Kazimierza Odnowiciela, panowanie Bolesława Śmiałego, panowanie Władysława Hermana, panowanie Bolesława Krzywoustego – lokalizuje w czasie i przestrzeni: państwo Polan, okres rozbitcia dzielnicowego – wskazuje na mapie państwo pierwszych Piastów – wymienia główne osiągnięcia: Mieszka I, Bolesława Chrobrego, Bolesława Śmiałego, Bolesława Krzywoustego – wymienia skutki zjazdu gnieźnieńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: kultura łużycka, Biskupin, trybut, arcybiskupstwo, biskupstwo – wyjaśnia, kim byli: Władysław Wygnaniec, Bolesław Kędzierzawy, Mieszko Stary, Henryk Sandomierski i Kazimierz Sprawiedliwy – lokalizuje w czasie: wojnę Bolesława Chrobrego z Niemcami i Rusią, wojnę Krzywoustego z Niemcami – wymienia przyczyny i znaczenie chrystianizacji Polski – wskazuje na mapie państwo Bolesława Chrobrego – wymienia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny klęski Mieszka II – wymienia główne osiągnięcia Kazimierza Odnowiciela – wymienia przyczyny upadku Bolesława Śmiałego – wymienia przyczyny i skutki rozbitcia dzielnicowego 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: kultura archeologiczna, szlak bursztynowy, Dagome iudex, Związek Wielecki, seniorat, pryncypat, wojewoda, immunitet – wyjaśnia znaczenie postaci: Henryka II, Jarosława Mądrego, Miećława, Bezpryma, Brzetysława, Stanisława ze Szczepanowa, Sieciecha, Zbigniewa, Anonima zwanego Gallem – za pomocą mapy opisuje: zmiany granic Polski w czasach pierwszych Piastów, zmiany terytorialne Polski w XI–XII w., politykę zagraniczną Bolesława Krzywoustego – opisuje losy ziem polskich w prehistorii i starożytności – wyjaśnia okoliczności pojawienia się Słowian na ziemiach polskich – wyjaśnia rolę Mieszka I i Dobrawy – wyjaśnia rolę chrystianizacji dla dziejów Polski – wskazuje na mapie arcybiskupstwa utworzone w czasach Bolesława Chrobrego – opisuje i ocenia politykę Bolesława Chrobrego – przedstawia przyczyny upadku Bolesława Śmiałego – omawia przebieg sporu Zbigniewa z Bolesławem Krzywoustym – wyjaśnia rolę Piotra Włostowica i Wincentego Kadłubka – opisuje w porządku chronologicznym proces rozbitcia dzielnicowego w Polsce – wyjaśnia przyczyny i przebieg 	<ul style="list-style-type: none"> – za pomocą mapy przedstawia proces rozwoju państwa pierwszych Piastów – omawia sposób organizacji państwa i siły zbrojne Mieszka I – wymienia przyczyny i skutki wojen Bolesława Chrobrego z Niemcami i Rusią Kijowską – opisuje cechy ustrojowe monarchii patrymonialnej – wyjaśnia skutki kryzysu Polski pierwszych Piastów – omawia etapy odbudowy państwa polskiego przez Kazimierza – wyjaśnia okoliczności koronacji Bolesław Śmiałego – wyjaśnia okoliczności walki o władzę za panowania Władysława Hermana – za pomocą mapy i drzewa genealogicznego opisuje proces rozbitcia dzielnicowego w Polsce – tłumaczy rolę Kościoła w okresie rozbitcia dzielnicowego 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje i ocenia politykę zagraniczną Mieszka I – w szerokim zakresie przedstawia okoliczności powstania i funkcjonowania państwa pierwszych Piastów – w szerokim aspekcie opisuje dzieje Polski w czasach Bolesława Chrobrego – zestawia wydarzenia z dziejów Polski i Europy – w szerokim aspekcie wyjaśnia przyczyny i okoliczności kryzysu państwa pierwszych Piastów – omawia przebieg i znaczenie podboju Pomorza przez Bolesława Krzywoustego – omawia społeczne skutki pogłębiania się rozbitcia dzielnicowego

		konfliktu między Władysławem Wygnańcem a jego braćmi		
Rozdział VI. Pełnia i schyłek średniowiecza				
<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: katolicyzm, prawosławie, wielka schizma wschodnia, spór o inwestyturę, krucjata, dwupółowka, trójpolówka, ratusz, cech, patrycjat, pospólstwo, cech, zakon, klasztor, herezja, niewola awiniońska, wielka schizma zachodnia, czarna śmierć, kultura uniwersalna – wyjaśnia, kim byli: Grzegorz VII, Henryk IV, Innocenty III, Urban II, Gotfryd de Bouilloni, Saladyn – omawia rolę, jaką w dziejach Kościoła odegrali: Innocenty III, Franciszek z Asyżu, Dominik Guzmán – lokalizuje w czasie: wielką schizmę wschodnią, spór o inwestyturę, okres krucjat, sobór w Konstancji – prawidłowo lokuje w czasie i przestrzeni upadek Konstantynopola – wymienia zakony rycerskie powstałe w czasie krucjat – wymienia zakony rycerskie utworzone w okresie krucjat – rozpoznaje cechy miasta średniowiecznego – wyjaśnia rolę cechów i gildii – omawia najważniejsze zajęcia mieszkańców średniowiecznych miast i wsi – rozróżnia budowle wzniesione w stylu romańskim i gotyckim – rozpoznaje najważniejsze zabytki kultury średniowiecznej – wymienia najważniejsze cechy kultury średniowiecznej 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: konkordat – lokalizuje na mapie: obszary zdominowane przez prawosławie, obszary dominacji katolicyzmu, Królestwo Jerozolimskie – wymienia różnicę między katolicyzmem a prawosławiem – wymienia przyczyny i skutki krucjat – wymienia przyczyny ożywienia gospodarczego w XI–XIII w. – wymienia zmiany wprowadzone w rolnictwie w okresie pełnego – wymienia cechy nowych zakonów (cystersów, dominikanów, franciszkanów) – wyjaśnia znaczenie religii w życiu średniowiecznych społeczeństw – wymienia przyczyny i skutki upadku cesarstwa bizantyjskiego – wymienia główne założenia ideologii husyckiej – za pomocą schematów i fotografii opisuje style romański i gotycki – wyjaśnia rolę chrześcijaństwa dla dziejów kultury średniowiecznej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: symonia, nepotyzm, celibat, beneficja, wyprawa ludowa, Cesarstwo Łacińskie, czynsz pieniężny, zasadzka, pręgierz, gildia, sukienne, weksel, Biblia pauperum, sktyptoiom, kapitularz, wirydarz, system nakładczy, powstanie Wata Tylera, żakeria, utrakwiści, taborcy – prawidłowo stosuje pojęcia architektoniczne, typowe dla budowli średniowiecznych (np. portal, nawa, rozeta) – wyjaśnia znaczenie postaci: Urbana II, Baldwina I, Fryderyka Barbarossa, Ryszarda Lwie Serce, Filipa II Augusta, Piotra Pustelnika, św. Tomasza z Akwinu – wyjaśnia przyczyny i skutki sporu o inwestyturę – w szerokim aspekcie ukazuje skutki wielkiej schizmy wschodniej – za pomocą mapy opisuje przebieg krucjat – w porządku chronologicznym opisuje przebieg krucjat – za pomocą schematów opisuje warunki codziennego życia mieszkańców średniowiecznych miast i wsi – wyjaśnia okoliczności powstania i specyfikę średniowiecznego mieszczaństwa – opisuje samorząd średniowiecznego miasta – wyjaśnia przeznaczenie najważniejszych budowli w średniowiecznym mieście – wyjaśnia znaczenie powstania zakonów żebraczych i kaznodziejskich – wyjaśnia okoliczności niewoli awiniońskiej i wielkiej schizmy zachodniej – wyjaśnia znaczenie soboru w Konstancji 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego okres pontyfikatu Innocentego III uważany jest za szczyt potęgi Kościoła – wyjaśnia przyczyny początkowych sukcesów krzyżowców – opisuje losy zakonów rycerskich – wyjaśnia okoliczności powstania gospodarki towarowo-pieniężnej – wyjaśnia znaczenie Hanzy, Wenecji, Genui i jarmarków szampańskich – wyjaśnia założenia ideowe albigensów – opisuje w porządku chronologicznym przemiany wprowadzane w Kościele katolickim w XI–XIII w. – za pomocą mapy opisuje ekspansję Osmanów – w szerokim zakresie politycznym, gospodarczo-społecznym i kulturowym wyjaśnia przebieg i znaczenie wojen husyckich – opisuje system edukacyjny w średniowieczu – wymienia i opisuje najważniejsze dzieła sztuki epoki średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> – w szerokim aspekcie ukazuje rolę krucjat dla dziejów politycznych, gospodarczo-społecznych i kulturowych Europy – w szerokim zakresie politycznym, gospodarczo-społecznym oraz kulturowym ukazuje przemiany w średniowiecznej Europie XI–XIII w. – w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie powstania samorządów miejskich dla dziejów Europy – w szerokim aspekcie politycznym, gospodarczo-społecznym, kulturowym wyjaśnia rolę Kościoła dla dziejów Europy – w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie powstania imperium osmańskiego – w szerokim aspekcie ukazuje rolę kultury średniowiecznej dla dziejów Europy – wskazuje współczesne dziedzictwo kultury średniowiecza

		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia rolę czarnej śmierci dla dziejów Europy – opisuje przebieg i skutki wojen husyckich – wyjaśnia przyczyny i skutki ekspansji osmańskiej – opisuje cechy malarstwa i rzeźby średniowiecznej – wymienia najważniejsze uniwersytety średniowieczne – wyjaśnia rolę uniwersytetów dla dziejów średniowiecznej Europy – wyjaśnia rolę miast dla rozwoju kultury średniowiecznej 		
--	--	--	--	--

Rozdział VII. Polska w późnym średniowieczu

<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: Marchia Brandenburska, Krzyżacy, lokacja, unia personalna, przywilej, Andegawenowie – wyjaśnia, kim byli: Leszek Biały, Konrad Mazowiecki, Henryk Pobożny, Władysław Łokietek – prawidłowo lokuje w czasie: okres rozbicia dzielnicowego, koronację Łokietka, panowanie Kazimierza Wielkiego, powstanie Akademii Krakowskiej, przywilej w Koszycach, unię w Krewie, rządy Ludwika Węgierskiego, rządy Jadwigi, rządy Władysława Jagiełły, wojnę trzynastoletnią – lokalizuje w czasie i przestrzeni: sprowadzenie Krzyżaków do Polski, bitwę pod Płowcami, bitwę grunwaldzką, bitwę pod Warną – wymienia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny zjednoczenia ziem polskich – rozpoznaje mapę Polski z czasów Kazimierza Wielkiego – wymienia i wskazuje na mapie sąsiadów Polski w czasach panowania Kazimierza Wielkiego – omawia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim – wyjaśnia rolę, jaką odegrali w wojnie: Władysław Jagiełło, Ulrich von Jungingen, książę Witold 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia cechy lokowanych na prawie niemieckim wsi i miast – wymienia i wskazuje na mapie zewnętrzne zagrożenia dla ziem polskich – wymienia skutki sprowadzenia Krzyżaków do Polski – wskazuje na mapie proces zmiany granic państwa Władysława Łokietka – wymienia przyczyny i skutki wojny Władysława Łokietka z Krzyżakami – wymienia główne osiągnięcia Władysława Łokietka – wymienia najważniejsze reformy wewnętrzne Kazimierza Wielkiego – wymienia najważniejsze osiągnięcia Kazimierza Wielkiego – wymienia założenia przywileju koszyckiego – wymienia przyczyny i skutki unii krewskiej – rozpoznaje mapę monarchii Jagiellonów – za pomocą schematu opisuje przebieg bitwy grunwaldzkiej – wymienia skutki bitwy grunwaldzkiej – lokuje w czasie i wymienia skutki I pokoju toruńskiego – wskazuje zmiany terytorialne będące skutkiem wojny trzynastoletniej – lokuje w czasie i wymienia postanowienia przywileju cerekwicko- 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: immunitet, zasadzka, sołtys, wójt, łan, wolnizna, przywilej jedleński, Związek Pruski, akt inkorporacji, polityka dynastyczna – wyjaśnia, kim byli: Henryk Brodaty, Świętopełk, Henryk Prawy, Jakub Świnka, Henryk Głogowski, Jan Muskata, wójt Albert, Jan Luksemburski – wyjaśnia rolę Przemysła II, Wacława II, Ludwika Węgierskiego, Jadwigi, Jagiełły, Witolda – wyjaśnia znaczenie postaci: Władysława Warneńczyka, Kazimierza Jagiellończyka, Wita Stwosza, Anonima zwanego Gallem, Mistrza Wincentego zwanego Kadłubkiem, Jana Długosza – w porządku chronologicznym opisuje: proces zjednoczenia ziem polskich, politykę zagraniczną Kazimierza Wielkiego, dzieje unii polsko-litewskiej, przebieg konfliktów z Krzyżakami za panowania Władysława Jagiełły – za pomocą mapy opisuje: zmiany granic Polski w czasie rządów Władysława Łokietka, politykę zagraniczną i wewnętrzną Kazimierza Wielkiego, przebieg wielkiej wojny z Zakonem 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny ożywienia gospodarczego na ziemiach polskich w XIII w. – wyjaśnia znaczenie zjazdu w Gąsawie dla dziejów Polski – za pomocą mapy i drzewa genealogicznego opisuje: proces walki o zjednoczenie Polski, politykę dynastyczną Kazimierza Jagiellończyka – wskazuje na mapie ziemie zjednoczone przez Przemysła II, Wacława II i Władysława Łokietka – wyjaśnia rolę Kościoła dla procesów zjednoczeniowych – wyjaśnia przyczyny rozwoju gospodarczego Polski w czasach Kazimierza Wielkiego – wyjaśnia zmiany ustrojowe w państwie Kazimierza Wielkiego – wyjaśnia sposób zabezpieczenia sukcesji tronu polskiego przez Kazimierza Wielkiego – wyjaśnia polityczne i gospodarczo-społeczne skutki przywileju koszyckiego – za pomocą tablicy chronologicznej tłumaczy związki między dynastiami Piastów, Andegawenów i Jagiellonów – ocenia strategię obu armii walczących w bitwie pod Grunwaldem – wyjaśnia znaczenie postaci Pawła 	<ul style="list-style-type: none"> – w szerokim aspekcie politycznym, gospodarczo-społecznym i kulturowym wyjaśnia i ocenia skutki rozbicia dzielnicowego dla dziejów Polski – wyjaśnia międzynarodowy kontekst dziejów Polski – w szerokim aspekcie wyjaśnia i ocenia panowanie Władysława Łokietka – zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski i Europy w omawianym okresie – wyjaśnia międzynarodowy kontekst dziejów Polski – w szerokim aspekcie wyjaśnia i ocenia panowanie Kazimierza Wielkiego – ocenia znaczenie unii krewskiej dla dziejów Polski – w szerokim zakresie wyjaśnia skutki przywileju w Koszycach dla procesu kształtowania się demokracji szlacheckiej – wyjaśnia międzynarodowy kontekst dziejów Polski – w szerokim aspekcie ukazuje dalekosiężne skutki zwycięstwa grunwaldzkiego dla dziejów Polski – w szerokim aspekcie międzynarodowym wyjaśnia i ocenia wyprawę warneńską – w szerokim politycznym, gospodarczo-społecznym i kulturowym aspekcie wyjaśnia skutki
--	--	---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - wymienia przyczyny wojny trzynastoletniej - wymienia skutki II pokoju toruńskiego - rozpoznaje style architektoniczne średniowiecza - wymienia najważniejsze cechy kultury średniowiecznej w Polsce - omawia znaczenie Akademii Krakowskiej dla państwa polskiego 	<p>nieszawskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje najważniejsze zabytki kultury średniowiecznej w Polsce - wyjaśnia rolę chrześcijaństwa dla dziejów kultury średniowiecznej w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje proces lokowania wsi i miast - opisuje pierwsze próby zjednoczenia państwa polskiego - lokuje w czasie panowanie Przemysława II i Wacława II - ocenia rolę panowania Przemysławów w Polsce - omawia znaczenie założenia przez Kazimierza Wielkiego Akademii Krakowskiej - wyjaśnia przyczyny przejścia władzy w Polsce przez Andegawenów - wyjaśnia problem następstwa tronu po Jagielle - omawia zmiany w sztuce prowadzenia wojny, jakie dokonały się w trakcie wojny trzynastoletniej - wymienia przywileje szlacheckie i ich znaczenie dla kształtowania się ustroju Królestwa Polskiego - opisuje cechy malarstwa i rzeźby średniowiecznej w Polsce - opisuje dzieje Akademii Krakowskiej z uwzględnieniem roli Jadwigi Andegaweńskiej i Władysława Jagiełły 	<p>Włodkowica</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia przyczyny i skutki bitwy pod Warną - za pomocą mapy opisuje przebieg wojny trzynastoletniej - wyjaśnia przyczyny sukcesu Polski w wojnie trzynastoletniej - omawia polityczne i gospodarcze znaczenie odzyskania przez Polskę dostępu do morza - opisuje szkolnictwo średniowiecznej w Polsce - wymienia i opisuje najważniejsze dzieła sztuki epoki średniowiecza w Polsce 	<p>wojny 13-letniej dla dziejów Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia współczesne dziedzictwo kultury średniowiecza w Polsce
---	--	---	---	--

Jeżeli uczeń nie spełnił ponad połowy wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą, wówczas otrzymuje ocenę niedostateczną